

Акт
обстеження насаджень, що потребують суцільної санітарної рубки по
ДП «Черкаське військове лісництво»

20.10.2025 р.

м. Сміла

Комісія в складі: начальника Центрально – Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства ПЕРОВА Сергія, начальника відділу діагностики ДСЛП «Херсонлісозахист» ДОМАНЧУК Олени, інженера – лісопатолога I категорії відділу надзору та прогнозу ДСЛП «Херсонлісозахист» ВОВКА Володимира, головного лісничого ДП «Черкаське військове лісництво» ПИЛЯВСЬКОГО Олександра, інженера лісового господарства ДП «Черкаське військове лісництво» ЛАТЕНКА Анатолія, у присутності представника Виконавчого комітету Руськополянської сільської ради – начальника відділу містобудування, архітектури, земельних відносин, комунальної власності, житлово – комунального господарства БОЛОТЮК Валентини, провели 20 жовтня 2025 року обстеження лісових ділянок на доцільність призначення суцільної санітарної рубки, загальною площею 10,8 га.

Таксаційна характеристика ділянок, представлених для огляду, згідно матеріалів базового лісовпорядкування 2018 року:

Лісництво (урочище)	Номер квартату	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Номер підвиділу	у т.ч. площа можлива для експлуатації	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів лісовпорядкування								Категорія захисності
						склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, куб. метрів на 1 га		
Лісництво	2	1	2	1	0,4	8С32ДЗ+БП	87	0,7	1А	30	36	440	2	
Лісництво	4	20	0,7	1	0,2	10СЗ+ДЗ+БП	51	0,8	1	19	24	300	2	
Лісництво	4	61	0,2		0,3	10СЗ	51	0,8	1	19	24	300	2	
Лісництво	13	6	9,6	3	0,7	10СЗ+ДЗ+БП	85	0,6	1А	30	40	410	2	
Лісництво	16	16	4,5	1	0,3	10СЗ	65	0,7	1	24	28	390	2	
Лісництво	16	17	10,3	1	0,3	8С32ДЗ+БП	68	0,7	1	24	30	320	2	
Лісництво	16	24	13,4	1	0,4	9С31ДЗ+БП	68	0,8	1	25	28	410	2	
Лісництво	23	14	2,4	1	1	10СЗ+ДЗ+БП	57	0,7	1А	23	28	320	2	
Лісництво	24	20	0,9	1	0,1	7С33ДЗ	87	0,5	1А	29	36	290	2	
Лісництво	24	21	1,2	1	0,2	8С32ДЗ+БП+ОС	71	0,7	1Б	29	36	400	2	
Лісництво	46	8	2,4	1	0,5	10СЗ+ДЗ	56	0,7	1Б	25	28	390	2	
Лісництво	46	14	7,9	1	0,1	9С31ДЗ	71	0,8	1А	26	32	390	2	
Лісництво	46	15	6,5	1	0,5	10СЗ	66	0,6	1	24	30	310	2	
Лісництво	46	17	5,7	1	0,2	7С32ДЗ1ОС+БП	69	0,8	1	24	32	360	2	
Лісництво	56	3	23,3	1	0,7	6С32ДЗ1БП1ОС	71	0,6	1А	27	32	320	2	
Лісництво	56	17	6,1	1	0,4	10СЗ+ДЗ+ЛПД+БП	76	0,7	1	25	32	390	2	
Лісництво	64	6	0,9		1,0	9С31БП	52	0,6	1Б	25	32	290	2	
Лісництво	66	7	18,5	1	0,1	9С31ДЗ+ОС	59	0,7	1А	25	28	390	2	
Лісництво	66	21	3,7	1	0,7	10СЗ+ДЗ+БП+ОС+ЛПД	63	0,7	1А	26	28	410	2	
Лісництво	66	22	6,0	1	0,6	10СЗ+ДЗ	66	0,7	1А	27	30	430	2	
Лісництво	67	6	3,8	1	0,3	9С31ДЗ	81	0,6	1А	30	36	400	2	
Лісництво	67	32	0,6	1	0,5	8С32ДЗ	79	0,7	1	26	32	370	2	
Лісництво	70	22	2,8	1	0,5	8С32ДЗ	3	87	1А	0	0	0	2	

Лісництво	71	45	3,5	1	0,8	10СЗ	65	0,7	1Б	28	32	440	2
Разом:			136,9		10,8								
Всього по лісництву ССР,га				10,8									

В результаті обстеження встановлено:

На момент обстеження хвойні насадження ДП «Черкаське військове лісництво» (далі – Лісництво) знаходяться в незадовільному санітарному стані по причині масового всихання соснових дерев в результаті пошкодження та інтенсивного розповсюдження і розмноження стовбурових шкідників з родини Iridae. Найпоширенішими видами, які стрімко розширили свій ареал і призвели до масових уражень хвойних порід являються – короїд верхівковий (*Ips acuminatus* Gyll.) та короїд шести зубчастий (*Ips sexdentatus*). Ці шкідники призводять до розвитку офіостомових грибів, що вражають найціннішу частину деревини, і вона синіє. Короїдам вистачає один місяць, щоб знищити дерево.

Характер розподілу всихання насадження: наявність куртинно - суцільно розташованих дерев сосни, в більшості, V - VI категорії стану з червоною та відсутньою глицею.

Пошкоджені насадження різновікові, дерева сосни, що в чистих сосняках, що в змішаних сосново – дубових насадженнях середнього та старшого віку.

При огляді соснових стовбурів V категорії санітарного стану відмічаємо масове заселення верхівковим та шести зубчастим короїдами, малим сосновим лубоїдом, вусачами та златками. Кора на деревах локально або повністю відсутня.

По всіх ділянках зустрічаються дерева, зовні III категорії санітарного стану, із зеленою глицею, але вже з локально відшарованою корою, під якою інтенсивне заселення короїдами.

Також присутні на ділянках у невеликій кількості повалені сухостійні дерева, із зламами в комелі, із частково і повністю відшарованою корою, пошкоджені комплексом стовбурових шкідників, де вже спостерігається враження дереворуйнівними грибами.

Таким чином, в обстежених соснових насадженнях Лісництва проведення вибіркового санітарних рубок недоцільне, так як на даний час обстежені ділянки переважно із куртинно – суцільно розташованими деревами IV - VI категорій.

Оскільки всихання соснових деревостанів в осередках масового розвитку верхівкового короїда відбувається дуже швидко, у гострій формі (перехід дерев з 2-ї до 5-ї категорії санітарного стану 6 - 8 тижнів), з урахуванням стану насаджень, особливостей розвитку шкідників, це потребує в максимально стислі строки (позачергового) проведення санітарних рубок у вищевказаних осередках.

Не здійснення вчасних заходів з поліпшення санітарного стану лісів, зумовить надзвичайні наслідки: подальше поширення короїдів, масовий розвиток інших стовбурових шкідників, значні економічні втрати підприємства, внаслідок переходу ділової деревини у дров'яну при її посинінні та пошкодженні стовбуровими шкідниками.

Оглянута ділянка молодих культур, пошкоджена лісовою пожежею поточного року в кварталі 70 виділі 22.1 характеризуються площею загинів до 100 % нежиттєздатних дерев чорного кольору з обгорівшою глицею - VI категорії санітарного стану, що потребує проведення суцільної санітарної рубки в максимально стислі строки (пункт 6 «Санітарні правила в лісах України»). На час огляду заселення та пошкодження стовбуровими шкідниками ще не спостерігали.

У Лісництві на ділянках змішаного складу з головною породою сосна звичайна, де в складі або присутній дуб звичайний та присутні береза, липа, осика, які представлені деревами відмираючими та сухостійними - IV – VI категоріями. У суцільну санітарну рубку будуть відібрані листяні породи, які характеризуються дуже ажурною кроною, відмічається інтенсивна суховершинність від 2/3 до 100% крони, із враженнями некрозно – раковими хворобами: поперечним раком дуба, коли рана охоплює 100 відсотків периметра стовбура та східчастим раком листяних порід, який викликає утворення на стовбурах і товстих гілках багатоступеневих ракових ран. На ділянках присутня немала кількість дерев дуба без приростів, невідповідні за віком таксаційним показникам (по висоті та діаметру), з

дугоподібно зігнутими стовбурами, дерева з підірваною кореневою системою та із зламаними стовбурами. Наявні стовбури дерев з масовими та всихаючими водяними пагонами, що свідчать про втрату біологічної стійкості деревостану. Під час обстеження на деревах листяних порід VI категорії санітарного стану під корою були виявлені характерні ходи для вусачів, заболонників.

На обстежених ділянках зустрічаються дерева з виходом плодових тіл дереворуйнівних грибів - трутовиків на різній висоті дерев, які є збудниками стовбурових гнилей деревних порід, підлягаючі санітарній рубці.

Виявлені плодові тіла: справжнього трутовика, який вражає стовбури дуба, берези та викликає білу «мармурову» ядро - заболонну стовбурову гниль й несправжнього трутовика - білу ядро - смугасту стовбурову гниль корозійного типу, центральну гниль стовбурів та товстих гілок.

Іноді стовбурові гнилі розвиваються на тлі некрозно-ракових захворювань, будучи в цьому випадку типовим прикладом сполучених хвороб.

На обстежених ділянках Лісництва спостерігається враження дерев сосни омелою австрійською, крони яких заселені понад 30 відсотків, що додатково дуже ослаблює деревостани, які вже не можуть чинити опір заселенню короїдами.

В представлених для огляду соснових насадженнях Лісництва **в кварталі 4 виділі 61, в кварталі 64 виділі 6 площі ділянок**, згідно інструментальної зйомки, мають відхилення від площі таксаційного виділу, згідно базового лісовпорядкування, про що **буде складено акти розбіжностей**.

Таким чином, в обстежених хвойних насадженнях Лісництва, де проведення вибіркового санітарного рубки недоцільне, в суцільну санітарну рубку будуть відібрані ділянки соснових насаджень по таких причинах:

- хвойні дерева IV -VI категорій санітарного стану, пошкоджені комплексом стовбурових шкідників, а саме: короїдами: верхівковим та шести зубчастим короїдами, малим сосновим лубоїдом, вусачами, златками;
- хвойні дерева, в яких понад 30 відсотків крони заселено омелою австрійською;
- хвойна ділянка, пройдена верховою пожежею;
- присутні в складі листяні породи IV - VI категорій, сухостійні, суховершинні, із враженнями некрозно - раковими хворобами, стовбуровими гнилями (трутовиками) та пошкоджені стовбуровими шкідниками (вусачі, заболонники).

Характер всихання насаджень куртинно - суцільний. Тип всихання - різкий.

Для наведення належного санітарного стану лісів, з метою запобігання розповсюдженню хвороб та шкідників лісу, недопущення втрати технічної якості деревини, провести **суцільну санітарну рубку загальною площею 10,8 га:**

квартал 2 виділ 1.1 площа 0,4 га; квартал 4 виділ 20.1 площа 0,2 га; квартал 4 виділ 61 площа 0,3 га; квартал 13 виділ 6.3 площа 0,7 га; квартал 16 виділ 16.1 площа 0,3 га; квартал 16 виділ 17.1 площа 0,3 га; квартал 16 виділ 24.1 площа 0,4 га; квартал 23 виділ 14.1 площа 1,0 га; квартал 24 виділ 20.1 площа 0,1 га; квартал 24 виділ 21.1 площа 0,2 га; квартал 46 виділ 8.1 площа 0,5 га; квартал 46 виділ 14.1 площа 0,1 га; квартал 46 виділ 15.1 площа 0,5 га; квартал 46 виділ 17.1 площа 0,2 га; квартал 56 виділ 3.1 площа 0,7 га; квартал 56 виділ 17.1 площа 0,4 га; квартал 64 виділ 6 площа 1,0 га; квартал 66 виділ 7.1 площа 0,1 га; квартал 66 виділ 21.1 площа 0,7 га; квартал 66 виділ 22.1 площа 0,6 га; квартал 67 виділ 6.1 площа 0,3 га; квартал 67 виділ 32.1 площа 0,5 га; квартал 70 виділ 22.1. площа 0,5 га; квартал 71 виділ 45.1 площа 0,8 га.

Суцільні санітарні рубки даного лісопатологічного обстеження провести на протязі 2026 року.

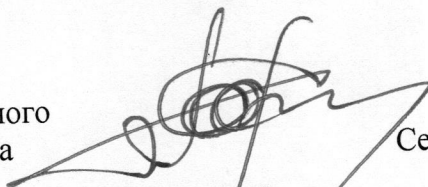
Запроектовані заходи провести згідно вимог:

- «Санітарних правил в лісах України», затверджених постановою КМУ від 27 липня 1995 року № 555 (зі змінами та доповненнями);

- ст. 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» (зі змінами та доповненнями);
- заліснення зрубів провести згідно Правил відтворення лісів, затверджених Постановою КМУ від 01.03.2007 р. № 303;
- очистку лісосік провести, дотримуючись «Порядку організації охорони і захисту лісів», затверджених постановою КМУ від 20 травня 2022 року № 612.

Акт складений в трьох примірниках.
Додаток: фотозвіт.

Начальник Центрально – Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства

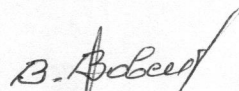
Сергій ПЕРОВ

Начальник відділу діагностики ДСЛП «Херсонлісозахист»

Олена ДОМАНЧУК

Інженер – лісопатолог I категорії відділу нагляду та прогнозу ДСЛП «Херсонлісозахист»

Володимир БОБК

Головний лісничий ДП «Черкаське військове лісництво»

Олександр ПИЛЯВСЬКИЙ

Інженер лісового господарства
ДП «Черкаське військове лісництво»

Анатолій ЛАТЕНКО

Начальник відділу містобудування, архітектури, земельних відносин, комунальної власності, житлово – комунального господарства Виконавчого комітету Руськополянської сільської ради

Валентина БОЛОТЮК